

8. Familya: Curculionidae

- *Sitophilus granarius* (L.) (Buğday biti)
- *Sitophilus oryzae* (L.) (Pirinç biti)

Sitophilus granarius (L.)

(Buğday biti)

- Erginler koyu kahve veya kırmızımsı gri renkte, 3-5 mm. boydadır. Baş kısmı uzayarak hortum şeklini almıştır. Bu hortumun ucunda bir çift kuvvetli mandibula yer alır. Antenler başın ortaya yakın kısmından çıkar ve dirseklidir. Pronotum uzunca olup üzerinde boyuna sıralar halinde çukurcuklar bulunur. Elytra'nın üzerinde de oval çukurcuklardan oluşan çizgiler yer alır. Alt kenarlar körelmiştir. Bu nedenle uçamazlar.

- Larva sarımsı beyaz renkte, 2,5-3 mm. boydadır. Bacakları yoktur. Erginler çiftleştikten sonra yumurtalarını buğday tohumlarının genellikle embriyo kısmına yakın yerlerde, hortumları ile açtıkları deliklere bırakırlar. Yumurta bırakan ergin dişi bu deliği ağzından çıkardığı bir salgı ile kapatır. Genellikle bir buğday tohumuna bir yumurta bırakılır. 7-8 ay kadar yaşayan erginler bu süre içinde 150-300 kadar yumurta bırakmış olurlar. Larva ve pupa dönemi tohum içinde geçer. Uygun koşullarda 30-45 günde bir döl vermelerine rağmen memleketimizde verdiği döl sayısı genellikle 3-4 kadardır.

- Yurdumuzun hemen her tarafında yaygın olarak bulunan bu türün ergin ve larvaları bütün hububat çeşitlerinde, makarna ve bisküvi gibi gıda maddelerinde zarar yapar. Yemek suretiyle hububat tohumlarının delik deşik olmasına neden olur. Böyle tohumların çimlenme yeteneği %80-90 azalır.

Sitophilus oryzae (L.) (Pirinç biti)

Erginler kırmızımsı gri veya grimsi kahverenginde 2.5-4 mm. kadar boydadır. Şekil olarak bir önceki türe benzer. Ancak bunlarda pronotum üzerindeki çukurcuklar yuvarlak ve daha irice olup sıra meydana getirmez. Ayrıca pronotumun ön kısmında çukurcuklardan meydana gelmiş bir halka yer alır. Elytra üzerindeki çukurcuklar yuvarlak ve iri olup boyuna sıralar meydana getirir. Elytra üzerinde ayrıca 4 adet sarımsı leke bulunur. Bu türün alt kanatları olduğu için uçuş yeteneği vardır. Larva beyaz veya sarımsı renkte olup bacaklıdır

- Biyolojisi buğday biti'ninkine benzer. Erginler 6-8 ay kadar yaşarlar. Bu süre içinde ergin dişi 120-280 yumurta bırakır. Uygun koşullarda ortalama 26 günde gelişmesini tamamlar. Yılda 4-5 döl verir.

- Bütün hububat çeşitleri ile makarna ve bisküvi gibi gıda maddelerinde de zararı görülmektedir. Zarar şekli buğday bitinde olduğu gibidir. Erginler uçucu olduğu için bir ambardan diğerinde kolaylıkla geçebilirler. Hatta hasada yakın dönemde uçarak tarlada bile ürüne bulaştıkları görülür.

Familya: Ostomatidae

- *Tenebrioides mauritanicus* (L.)
(Ekin kara böceği)

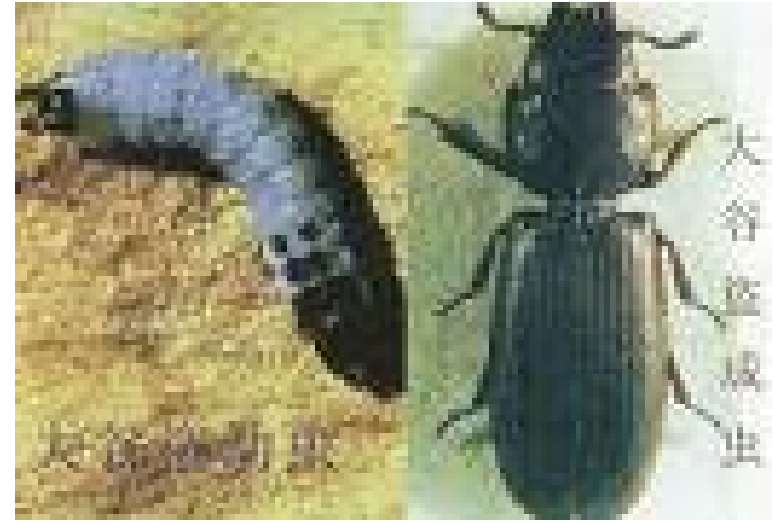
Tenebrioides mauritanicus (L.)

(Ekin kara böceği)

- Erginlerin boyu 6-11 mm. olup parlak siyahımsı gri veya kırmızımsı siyah renktedir. Vücudu uzun ve yassıdır. Başı geniş ve ön kısmı yarım daire şeklindedir. Pronotum'un üzeri ince noktacıklı arka köşeleri ise sivridir. Thorax ile abdomen ince bir sapla birbirine bağlanmıştır. Elytra'nın üzeri boyuna çizgilidir. Antenleri 11 segmentli, bacakları kısa, tarsi 5 segmentlidir. Larva kirli beyaz renkte, 15-20 mm. boydadır. Thorax'ın son iki segmentinde ikişer adet koyu renkli leke bulunur.

- Kışı ergin halde geçirir. Çiftleşen ergin dişi ilkbahardan itibaren yumurta bırakmağa başlar. Ergin dişi iki yıl kadar yaşar. Bu süre içinde 900-1000 kadar yumurta bırakır. Yumurtalar 10-60 kadar gruplar halinde ambarların çatlak ve yarıklarında veya tohumlar arasına bırakır. Çıkan larvalar önce zarar görmüş tohumları kemirerek beslenir. Daha sonra sağlam tohumları kemirmeğe başlar. 5 gömlek değiştirdikten sonra ortam koşullarına göre 2-14 ayda gelişmesini tamamlar. Larvalar uzun süre beslenmeksizin yaşayabilirler. Yılda verdiği döl sayısı ortam koşullarına bağlıdır.
- Bütün hububat çeşitleri ile bunlardan yapılmış gıda maddelerinde zararlıdır. Ayrıca soya fasulyesi, kuru incir, badem, kuru tütün gibi maddelerde de zararı görülmektedir. Tütün balyalarında açtıkları deliklerden diğer zararlıların girmesine ve zarar yapmasına neden olur. Ambarlarda oldukça yaygın bir türdür. Zararı yiyerek ve artıkları ile gıda maddelerini kirletmek suretiyle meydana gelmektedir.

Familya: Nitidulidae

Carpophilus hemipterus (L.)
(Ekşilik böceği)

- Erginler koyu kahve renkte, oval şekilde, 3-3,5 mm. boyda olup antenlerin ucu topuzludur. Elytra abdomenin sonunu örtmez. Elytranın üzerinde, değişik şekillerde olabilen sarımsı birer ya da ikişer bant şeklinde leke bulunur. Pronotum ve elytra'nın üzeri ince ve sık noktacıklı olup kısa kıllarla kaplıdır.

Carpophilus hemipterus

- Larvaları 5-7 mm. boyda ve sarımsı renktedir. Vücut üzeri kıllarla kaplıdır. Kışı ambarlarda ergin veya pupa döneminde geçiren bu türün erginleri iyi uçucudurlar. Bu nedenle depolardan çıkararak meyve bahçelerine uçarlar ve burada olgunlaşmakta olan meyvelere yumurta bırakırlar. Larva meyve içinde beslenerek gelişir. Gelişme süresi 4-5 hafta sürer. Erginler bir yıl kadar veya daha fazla yaşar. Yaşam süresi içinde ortalama 1000 kadar yumurta bırakır. Yılda 5-6 döl verir.

- Zararı yaş ve kuru meyvelerde, üzüm, incir, armut, limon kayısı ve erikte hem bahçede hem de depolarda zararı görülür. Ayrıca ceviz, fındık, kakao, pirinç, ekmek, pasta ve bisküvide de beslenip zarar yapabilmektedir. Meyvelerde açtıkları yaralara bazı parazit mantarların bulaşmasıyla ekşime ve bozulmalara neden olurlar. Bu nedenle bu böceğe “Ekşilik Böceği” adı verilir.

